

Guia Docent de l'assignatura

Any 2025 - 2026

SALUT PÚBLICA

Codi: 106119

Crèdits ECTS: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	OB	2	1

Contacte	Ús dels idiomes
<u>Responsable:</u> San José Arribas , C. Alicia asanjose@santpau.cat <u>Professorat:</u> San José Arribas , C. Alicia asanjose@santpau.cat Hernández Martínez-Esparza, Elvira ehernandezma@santpau.cat Urrutia Cuchí, Gerard gurrutia@santpau.cat Garrigó Fullola, Montse mgarrigo@santpau.cat	Grup 1 : Català i Castellà

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials.

Contextualització i objectius

Aquesta assignatura forma part del mòdul Ciències de la Infermeria, matèria Infermeria Comunitària i està planificada al tercer semestre del grau. Està integrada per tres mòduls diferenciats: un de conceptes generals sobre salut pública, una altre d'epidemiologia i finalment un sobre els microorganismes responsables de les malalties transmissibles.

El propòsit principal de l'assignatura és capacitar a l'alumnat per que puguin identificar les necessitats i els problemes de salut de la població i les mesures dirigides a protegir i millorar la salut.

Objectius d'aprenentatge de l'assignatura

1. Analitzar els factors que determinen la salut humana en la societat actual.
2. Mostrar la utilitat de l'epidemiologia pel coneixement, vigilància, protecció i restauració de la salut de la població.
3. Identificar els microorganismes patògens, les seves formes de transmissió i els mètodes de prevenció en el desenvolupament de les malalties transmissibles.
4. Descriure l'estructura, funcions i característiques dels models dels sistemes sanitaris.

Competències i resultats d'aprenentatge

Competència	Resultats d'aprenentatge
ESPECÍFIQUES	
E04. Demostrar que comprèn el comportament interactiu de la persona en funció del gènere, grup o comunitat, dins del seu context social i multicultural.	E04.02. Identificar els determinants de salut i els problemes relacionats amb l'entorn, per cuidar tant a les persones en situacions de salut i de malaltia com integrants d'una comunitat.
E06. Basar les intervencions infermeres en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.	E06.08. Analitzar les dades estadístiques referides a estudis poblacionals identificant les possibles causes de problemes de salut.
E09. Fomentar estils de vida saludables, l'auto cura, tot recolzant el coneixement de les conductes preventives i terapèutiques.	E09.05. Identificar els factors de risc determinants en el procés de salut-malaltia a nivell físic, emocional, social i ambiental.
E10. Protegir la salut i el benestar de les persones, família o grups atesos tot garantint la seva seguretat.	E10.09. Determinar la influència dels agents físics, químics i biològics en la salut de les persones per a garantir la seva seguretat. E10.10 Reconèixer les formes d'eliminació sense riscos de les diferents substàncies i productes sanitaris.
E13. Demostrar que coneix els principis de finançament sanitari i sociosanitari, i emprar adequadament els recursos disponibles.	E13.04. Descriure els diferents models dels sistemes sanitaris.
E16. Demostrar que coneix els sistemes d'informació sanitària.	E16.04. Descriure els indicadors que permeten conèixer i vigilar l' estat de salut d'una població i els indicadores que avaluen l'efectivitat del sistema de salut. E16.06. Analitzar críticament la utilitat dels diferents sistemes d' informació sanitària.
GENERALS / BÀSIQUES	
G01. Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.	G01.01. Analitzar una situació i identificar els seus punts de millora adaptats a les necessitats i demandes del context de anàlisi. G01.03. Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.

G04. Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.

G04.01. Identificar la intersecció entre la desigualtat de gènere amb altres eixos de desigualtat (edat, classe, origen, racialització, ètnia, sexualitat i identitat/expressió de gènere, diversitat funcional, i altres).

G04.03. Analitzar les diferències per sexe i les desigualtats de gènere en l'etiologia, l'anatomia, la fisiologia, les patologies, en el diagnòstic diferencial, les opcions terapèutiques, la resposta farmacològica, el pronòstic i en les cures infermeres.

G04.05. Identificar estratègies per prevenir la violència de gènere.

B03. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Contingut

MÒDUL 1. CONCEPTES GENERALS DE SALUT PÚBLICA

1. El concepte salut. Procés salut-malaltia. Nivells de prevenció.
2. Factors determinants de la salut i desigualtats en salut.
3. Salut medi-ambiental: Factors de risc per la salut en el medi ambient.
4. Salut Pública i salut comunitària: Evolució històrica, objectius i funcions.
5. Demografia i salut.
6. El sistema de salut a Espanya i Catalunya: nivells assistencials i funcions.
7. La salut a Espanya i Catalunya: Objectius i accions prioritàries.
8. Organismes Internacionals en relació a la salut.
9. Estratègies d'intervenció, polítiques de salut i mesures de prevenció en salut pública.

MÒDUL 2. EPIDEMIOLOGIA

1. Epidemiologia: concepte i evolució històrica. Paper de l'epidemiologia en la planificació dels serveis sanitaris i en la protecció, promoció de la salut i en la prevenció de les malalties.
2. Sistemes d'informació sanitària: registres, enquestes i sistemes de vigilància epidemiològica. Organismes més importants de l'Estat Espanyol i recursos disponibles a la web.
3. Mètode científic i mètode epidemiològic. Epidemiologia descriptiva. Mesures de freqüència: raons, proporcions i taxes. Prevalença i incidència. Taxes de mortalitat i altres taxes d'especial interès sanitari. Comparacions i ajustaments de taxes.
4. Epidemiologia analítica. Concepte d'associació i causalitat. Mesures d'associació. Criteris de causalitat. Inferència causal.
5. Dissenys bàsics d'investigació epidemiològica: estudis observacionals descriptius, estudis observacionals analítics, estudis quasi-experimentals i estudis experimentals. Conceptes bàsics, disseny i principals avantatges i limitacions de cada tipus de disseny.

6. Concepte de de desordre, malaltia i anormalitat. Proves diagnòstiques: sensibilitat, especificitat i valors predictius. Proves de cribratge.
7. El Pla de Salut de Catalunya i la planificació estratègica en salut. Distribució i tendència de les diferents malalties segons grups d'edat.

MÒDUL 3. MICROBIOLOGIA

Part 1 – Microbiologia general

1. Definició i conceptes: classificació dels agents infecciosos. Relació hoste-paràsit:
2. Patogènia de les infeccions: transmissió, adhesió i colonització; penetració, multiplicació i invasió; capacitat de lesionar
3. Mecanismes de defensa: barreres naturals; defensa inespecífica; immunitat específica

Part 2 – Control i diagnòstic de les infeccions

4. Control de les microorganismes: esterilització, desinfecció i antisèpsia; antibiòtics i quimioteràpics; vacunacions preventives; sistemes de notificació
5. Infecció nosocomial: definició, reservoris i transmissió; control de la infecció nosocomial.
6. Diagnòstic microbiològic de les malalties infeccioses: mostres clíniques; tècniques diagnòstiques.

Part 3 – Principals agents causants de infeccions

7. Característiques generals dels bacteris
8. Cocs grampositius del gènere *Staphylococcus*
9. Cocs grampositius del gènere *Streptococcus*
10. Bacils gramnegatius
11. Cocs gramnegatius. Bacils grampositius
12. Bactèries anaeròbies. Els micobacteris
13. Característiques generals dels fongs: morfologia, estructura i reproducció
Fongs levaduriformes, filamentosos i dimòrfics
14. Característiques generals dels protozous: morfologia, estructura i reproducció
Protozous intestinals i urogenitals, hemotísulars:
Característiques generals dels helmints: morfologia, estructura i reproducció. Platelminths;
Nematelminths:
15. Característiques generals dels virus: morfologia, estructura i replicació. Patogènia de les infeccions víriques. Els prions. Virus herpes humans
16. Virus de les hepatitis; Virus respiratoris; Virus de la immunodeficiència humana

Metodologia

El plantejament metodològic de l'assignatura part de la idea que el protagonista del procés ensenyament aprenentatge és l'alumnat. Per això, aquests han de dur a terme un aprenentatge actiu i el més autònom possible amb l'ajuda i assessorament del professorat.

Activitat dirigida:

Existeix un únic grup de teoria. El desenvolupament teòric es compagina amb activitats pràctiques a l'aula, lectures i enllaços a pàgines web per a l'ampliació de coneixements.

Activitat supervisada:

Els estudiants realitzen un treball obligatori en grups petits (5-6 estudiants) que consisteix en la preparació i presentació d'un tema assignat prèviament pel professorat al inici de l'assignatura.

El treball ha de seguir les normes de presentació de treballs de l'EUI. Es lliurarà en format electrònic el dia que s'hagi concretat com a data de lliurament el primer dia de classe; i els estudiants hauran de fer una presentació oral del mateix.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Teoria (TE) Pràctiques a aula (PAUL)	45	1,80	E04.02, E06.08, E09.05, E10.09, E10.10, E13.04, E16.04, E16.06, G01.01, G01.03, G04.01, G04.03, G04.05, B03
Tipus: Supervisades			
Tutories programades:	1	0,04	B03
Tipus: Autònomes			
Estudi personal consultes bibliogràfiques i documents. Elaboració de treball.	90	3,60	E04.02, E06.08, E09.05, E10.09, E10.10, E13.04, E16.04, E16.06, G01.01, G01.03, G04.01, G04.03, G04.05, B03

El professorat destinarà aproximadament uns 15 minuts un cop finalitzada l'assignatura a permetre que els seus estudiants puguin respondre les enquestes de valoració sobre l'actuació docent i l'assignatura.

Avaluació

Per superar l'assignatura els estudiants disposen d'una única convocatòria per curs acadèmic. La progressió acadèmica i la superació de l'assignatura es valora mitjançant:

Avaluació continuada

Es dur a terme una avaluació continuada i formativa al llarg del semestre mitjançant tres proves objectives amb una ponderació del 30% cadascuna d'elles i un treball obligatori en grup que pondera el 10%. Les proves objectives es duen a terme al final de cadascun dels mòduls que integren l'assignatura i per a poder fer mitja s'ha d'obtenir una nota igual o superior a 5 sobre 10 en cadascuna d'elles.

En les proves tipus test les respostes negatives resten segons la següent fórmula:

$X = \text{Encerts} - (\text{errors}/n-1)$ sent n el número d'opcions de resposta.

La qualificació final de l'assignatura ve donada per la mitja ponderada de les notes obtingudes en les proves mencionades i el treball en grup.

Es realitzarà retroacció del resultats de les proves d'avaluació a través de l'aula i de tutories si s'escau. La rúbrica d'avaluació del treball està disponible a l'aula virtual.

Qualificació

- 0 a 4,9: Suspens
- 5,0 a 6,9: Aprovat
- 7,0 a 8,9: Notable
- 9,0 a 10: Excel·lent.

Avaluació única

1. En aquesta assignatura ha d'assistir a l'aula el dia/dies que estiguin programats per treball grupal.
2. La data de la prova única coincidirà amb la data de la darrera prova d'avaluació continuada que apareix en la programació diària i en el calendari de les activitats formatives i avaluatives.
3. L'avaluació única consistirà en:
 - Prova 1 que consistirà en una **prova objectiva** del mòdul I i pondera un **30%**.
 - Prova 2 que consistirà en una **prova objectiva** del mòdul II i pondera un **30%**.
 - Prova 3 que consistirà en una **prova objectiva** del mòdul III i pondera un **30%**.
 - Prova 4 que consistirà en un **debat grupal** i pondera un **10%**.

Activitat de recuperació

1. Es determina una única data per a l'activitat de recuperació per a tots els estudiants estiguin o no acompanyats a avaluació única.
2. Es proposa una activitat de recuperació als estudiants que hagin estat avaluats prèviament per un conjunt d'activitats el pes mínim dels quals equivalgui a 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura i que hagin obtingut una nota final inferior a 5 i superior a 3,5.
3. Aquesta prova consistirà en una activitat avaluativa de la/les proves no superades.
4. Les proves de recuperació seran determinades pel professorat.
5. El/La professor/a pot excloure del procés de recuperació aquelles activitats que, per la seva naturalesa, consideri que no són recuperables.
6. En el cas que l'estudiant superi la prova de recuperació corresponent a la part suspesa, la nota màxima d'aquesta serà un 5.
7. La nota de la recuperació substituirà la nota obtinguda originalment i es recalculerà la nota ponderada final.
8. Un cop superada l'assignatura, aquesta no podrà ser objecte de nova avaluació.

No evaluable

Es considera que l'assignatura serà no evaluable en el moment que es compleix una d'aquestes circumstàncies :

1. No haver entregat cap de les activitats d'avaluació contínua previstes en la guia docent.
2. No haver assistit a cap de les sessions pràctiques o obligatòries, quan aquestes siguin necessàries per avaluar competències específiques i així s'indiqui a la guia docent.
3. No haver-se presentat a la prova final (examen, prova escrita o oral, defensa de treball, etc.), si aquesta representa un percentatge essencial de la qualificació.
4. No haver completat el mínim exigít de participació en activitats formatives (per exemple, seminaris, presentacions, fòrums, etc.), quan aquestes formen part de l'avaluació.
5. No haver lliurat el treball final o projecte obligatori, si aquest constitueix una evidència central de l'aprenentatge de l'assignatura.

Revisió d'examen

Una vegada publicada la nota final, l'estudiant pot sol·licitar la revisió de l'examen dins el període determinat per la "revisió d'examen". No s'acceptaran sol·licituds de revisió en dates fora del límit establert.

Procediment en cas de còpia / plagi

1. La **còpia o plagi** en qualsevol tipus d'activitat d'avaluació constitueixen un delictes, i es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0).
2. Si durant la realització d'un treball individual a classe, el/la professor/a considera que un estudiant està intentant copiar o se li descobreix algun tipus de document o dispositiu no autoritzat pel professorat, es qualificarà el mateix amb un 0, sense opció de recuperació, i per tant, tindrà suspesa l'assignatura.
3. Es considerarà que un treball, activitat o examen està "copiat" quan reproduceix tot o una part significativa del treball d'un/a mateix/a, d'un altre company o companya.
4. Es considerarà que un treball o activitat està "plagiat" quan es presenta com a propi una part d'un text d'un autor o autora sense citar les fonts, independentment que les fonts originàries siguin en paper o en format digital.

L'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA)

L'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) queda regulat segons el tipus de treball a realitzar:

1. En el cas que el treball tingui com a objectiu una reflexió personal i l'aprenentatge significatiu de l'estudiant, **l'ús de tecnologies d'IA és prohibit** en qualsevol de les seves fases de realització. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA (per exemple, resums, traduccions, redacció de textos o creació d'imatges) serà considerat una falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, així com sancions majors en casos de gravetat.
2. En altres treballs, **es permet l'ús restringit de tecnologies d'IA** exclusivament en aquelles tasques de suport, com ara la cerca bibliogràfica o d'informació, la correcció de textos, les traduccions, i altres situacions específiques que s'indiquin. En aquests casos, l'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà una falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, així com sancions majors en casos de gravetat.

En qualsevol cas, en la descripció de cada treball el professor responsable indicarà de manera clara **si s'aplica l'ús prohibit o l'ús restringit d'IA**.

Aspectes de l'avaluació relacionats amb valors i actituds

1. El/la professor/a podrà disminuir, entre 1 i 2 punts la nota de l'assignatura quan de manera reiterada, l'estudiant no respecti les indicacions del comportament en l'aula i/o pertorbi el funcionament normal de la mateixa.
2. "No es tolerarà cap falta de respecte a les companyes, als companys o al professorat. Tampoc es toleraran actituds homòfobes, sexistes o racistes. Qualsevol estudiant en què es detectin alguna de les actituds anteriorment descrites, se'l qualificarà de suspès a l'assignatura."

Aspectes formals de treballs escrits

En totes les activitats (individuals i en grup) es tindrà en compte, la correcció lingüística, la redacció i els aspectes formals de presentació.

Altres consideracions

1. Totes les proves avaluatives estaran publicades en la programació diària i en el calendari de les activitats formatives i avaluatives.
2. La data de la prova única coincidirà amb la data de la darrera prova d'avaluació continuada.
3. L'alumnat que repeteix l'assignatura pot sol·licitar al començament de curs realitzar només una avaluació de síntesi final (article 117, pàgina 46 de la Normativa acadèmica de la Universitat Autònoma de Barcelona (Aprovada per acord del Consell de Govern de 7 de juliol de 2022, i modificada per acord de Consell de Govern d'1 de febrer de 2023).

Els estudiants en segona o més matrícula que s'hagin presentat a totes les proves d'avaluació el curs anterior, poden optar a avaluar-se amb una única activitat d'avaluació de síntesi. Aquesta activitat consistirà en un examen en finalitzar l'assignatura coincidint amb l'examen escrit de l'assignatura. Els estudiants en segona o més matrícula que vulguin optar a l'examen de síntesi ho han de comunicar per escrit al professorat responsable de l'assignatura dues setmanes abans de la data publicada.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Avaluacions escrites: proves objectives.	90%	6	0,24	E04.02, E06.08, E09.05, E10.09, E10.10, E13.04, E16.04, E16.06, G01.01, G01.03, G04.01, G04.03, G04.05, B03
Mòdul I	30%			
Mòdul II	30%			
Mòdul III	30%			
Debat Grupal	10%	2	0.08	E04.02, E06.08, E09.05, E10.09, E10.10, E16.04, E16.06, G01.01, G01.03, G04.01, G04.03, G04.05, B03

Bibliografia

Llibres:

- Martín Zurro, A. et al. *Atención Primaria. Conceptos organización y práctica clínica*. 7^a ed. Barcelona: Doyma; **2014**.
- Martín Zurro, A Jodar Solà, G. *Atención familiar y salud comunitaria*. 2^a ed. Barcelona: Elsevier; **2018**.
- Piedrola Gil. *Medicina preventiva y salud pública*. 12^a ed. Barcelona: Elsevier Masson; **2016**.
- Hernández-Aguado, I. et al. *Manual de epidemiología y salud pública: para grados en ciencias de la salud*. 2^a ed., Madrid: Médica Panamericana; **2018. (Digital)**
- Martínez González, MA. *Conceptos de Salud Pública y estrategias preventivas*. 2^a ed., Barcelona: Elsevier; **2018. (Paper i digital)**
- Murray, PR. Et al. *Microbiología médica*. 9^a ed. Elsevier; 2021
- Prats, G. *Microbiología clínica y parasitología médica*. Madrid: Ed. Médica Panamericana SA; 2023.

Recursos a internet:

- Generalitat de Catalunya. GENCAT. Disponible a: <http://web.gencat.cat/ca/inici/>
- Sociedad Española de Salud Pública y Administración Sanitaria (SESPAS). Disponible a: <http://www.sespas.es/>
- Instituto Nacional de Estadística (INE). Disponible a: <http://www.ine.es/>
- Agència de Salut Pública (ASPB). Disponible a: <http://www.aspb.cat/>
- Observatori del Sistema de Salut de Catalunya (OSSC). Disponible a: <http://observatorisalut.gencat.cat/ca/>

- Organització Mundial de la Salut, OMS. Disponible a: <http://www.who.int/>
- Centros para el Control y la prevención de enfermedades: CDC.). Disponible a: <https://www.cdc.gov/spanish/index.html>

Programari

- Moodle
- Kahoot